

ZAPAMIĘTAJ WIĘCEJ

1 Podkreśl w Banku słów wszystkie nazwy stanowisk publicznych (np. *Prime Minister*) oraz nazwy zawodów związanych z wymiarem sprawiedliwości. Czy chciałbyś/chciałabyś wykonywać któryś z nich?

2 Wymień najważniejsze problemy społeczne, z którymi boryka się nasz kraj. Znajdź wymienione przez siebie wyrazy w Banku słów.

3 Wybierz właściwą odpowiedź, korzystając z Banku słów.

1 The second World War broke _____ in 1939.

A up B in C out

2 The criminal was finally punished for all the crimes he had _____.

A made B committed
C investigated

3 The employee was accused _____ theft.

A of B for C about

4 Workers can join _____ unions to protect their interests.

A work B trade
C professional

5 The highest penalty for murder in EU countries is life _____.

A prison B penalty
C imprisonment

6 Who breaks into shops or houses?

A a burglar B a robber
C a blackmailer

4 [MP3-237] Posłuchaj wyrazów i zwrotów w języku polskim i zapisz ich odpowiedniki w języku angielskim. Sprawdź ich pisownię w Banku słów.

1 _____ 4 _____
2 _____ 5 _____
3 _____ 6 _____

Wskazówka

Przejrzyj gazetę. Wymień po angielsku 10 tematów, które się w niej pojawiają, np.: *There is an article about taxes, a story about shoplifters ... Zapisz kluczowe słowa (np. taxes) na marginesach artykułów, do których się odnoszą.*

MP3-238 STRUKTURA PAŃSTWA I URZĘDY

ambassador (n) /æm'basədə/ ambasador
authorities (n) /ɔ:'θɔrətɪz/ władze
bureaucracy (n) /bjʊə'rɒkrəsi/ biurokracja
border (n) /'bɔ:də/ granica
~ **countries** /'bɔ:də ,kʌntrɪs/ państwa sąsiadujące
cabinet (n) /'kæbɪnɪt/ rząd, gabinet
~ **minister** /'kæbɪnɪt ,mɪnɪstə/ minister
capital (n) /'kæpɪtəl/ stolica
citizen (n) /'sɪtɪzən/ obywatel
citizenship (n) /'sɪtɪzənʃɪp/ obywatelstwo
city councillor/town councillor (n) /'sɪti 'kaʊnsələ, taʊn 'kaʊnsələ/ radny
city hall/town hall (n) /'sɪti 'hɔ:l, taʊn 'hɔ:l/ ratusz
city/town council (n) /'sɪti, taʊn 'kaʊnsəl/ rada miejska
civil servant (n) /'sɪvəl 'sɜ:vənt/ urzędnik państwowy
conservative (adj) /kən'sə:vətɪv/ konserwatywny
constitution (n) /kən'stɪtju:ʃn/ konstytucja
democracy (n) /dɪ'mɒkrəsi/ demokracja
democratic (adj) /demə'krætɪk/ demokratyczny
demonstration (n) /demən'streɪʃn/ manifestacja
domestic (adj) /də'mestɪk/ krajowy
election (n) /ɪ'leɪʃn/ wybory
general ~ /dʒenərəl 'ɪleɪʃn/ wybory powszechne
local ~ /lə'kəl 'ɪleɪʃn/ wybory samorządowe
embassy (n) /embəsi/ ambasada
emigration (n) /emɪ'greɪʃn/ emigracja
empire (n) /'empraɪə/ imperium
exile (n) /'eksɪl/ wygnanie
federal (adj) /'fedrəl/ federalny
foreign (adj) /'fɔ:rn/ obcy, zagraniczny
foreigner/foreign national (n) /'fɔ:rnə, 'fɔ:rn 'næʃənəl/ obcokrajowiec
government (n) /'gʌvənmənt/ rząd
minority ~ /maɪ'nɔrətɪ ,gʌvənmənt/ rząd mniejszościowy
system of ~ /'sɪstəm əv ,gʌvənmənt/ system polityczny
head of state (n) /hed əv 'stet/ głowa państwa
home country/homeland (n) /həʊm 'kʌntri, 'həʊmlænd/ ojczyzna
House of Commons (n) /haʊs əv 'kɒmənz/ Izba Gmin
House of Lords (n) /haʊs əv 'lɔ:dz/ Izba Lordów
House of Representatives (n) /haʊs əv reprɪzəntətɪvz/ Izba Reprezentantów
human rights (n) /'hju:mən 'raɪts/ prawa człowieka
immigrant (n) /'ɪmɪgrənt/ imigrant
immigration (n) /ɪmɪ'greɪʃn/ imigracja
independence (n) /ɪndə'pendəns/ niepodległość

inhabitant/resident (n) /ɪn'hæbɪtənt, 'rezɪdənt/ mieszkaniec
institution (n) /ɪn'stɪtju:ʃn/ instytucja
intelligence service (n) /ɪn'telɪdʒəns ,sɜ:vɪs/ służby wywiadowcze
king (n) /kɪŋ/ król
kingdom (n) /'kɪŋdəm/ królestwo
left wing (adj) /left 'wɪŋ/ lewicowy
liberal (adj) /lɪ'bərəl/ liberalny
majority (n) /mə'dʒɔrətɪ/ większość
Mayor (n) /meə/ burmistrz
Member of Parliament/MP (n) /,membə əv 'pɑ:ləmənt, em 'pi:/ poseł
Minister (n) /'mɪnɪstə/ minister
minority (n) /maɪ'nɔrətɪ/ mniejszość
monarch (n) /'mɒnək/ monarcha
monarchy (n) /'mɒnəkɪ/ monarchia
constitutional ~ /kən'stɪtju:ʃnəl 'mɒnəkɪ/ monarchia konstytucyjna
nation (n) /'neɪʃn/ naród
national (adj) /næʃənəl/ narodowy, państwowy
~ **anthem** (n) /,næʃənəl 'ænthəm/ hymn państwowy
~ **flag** (n) /næʃənəl 'flæg/ flaga państwowa
~ **identity** (n) /,næʃənəl aɪ'dentəti/ tożsamość narodowa
nationality (n) /næʃə'næləti/ narodowość
opinion poll (n) /ə'pɪnɪən pəʊl/ badanie opinii publicznej
opposition (n) /əpə'zɪʃn/ opozycja
parliament (n) /'pɑ:ləmənt/ parlament
party member (n) /'pɑ:ti ,membə/ członek partii
policy (n) /'pɒləsi/ polityka (sposób postępowania)
social ~ /səʃjəl 'pɒləsi/ polityka społeczna
political (adj) /pə'lɪtɪkəl/ polityczny
~ **leader** (n) /pə'lɪtɪkəl 'li:də/ przywódca polityczny
~ **scene** (n) /pə'lɪtɪkəl 'si:n/ scena polityczna
~ **system** (n) /pə'lɪtɪkəl 'sɪstəm/ system polityczny
politician (n) /pə'lɪtɪʃjən/ polityk
politics (n) /'pɒlətɪks/ polityka (działalność publiczna)
population (n) /pɒpjə'leɪʃən/ ludność
President (n) /'prezɪdənt/ prezydent
Prime Minister/PM (n) /praɪm 'mɪnɪstə, pi: 'em/ premier
province (n) /'prɒvɪns/ prowincja
queen (n) /kwi:n/ królowa
reform (n) /rɪ'fɔ:m/ reforma
refugee (n) /refju:ˈdʒi:/ uchodźca
representative (n) /reprɪzəntətɪv/ reprezentant
republic (n) /rɪ'pʌblɪk/ republika
right wing (adj) /raɪt 'wɪŋ/ prawicowy
royal family (n) /rɔɪəl 'fæməli/ rodzina królewska
secret service (n) /sɪ:kɪt 'sɜ:vɪs/ służby specjalne
Senate (n) /senɪt/ senat
Senator (n) /'senətə/ senator

social democratic (adj) /səʃjəl demə'krætɪk/ socjaldemokratyczny
socialist (adj) /səʃjəlɪst/ socjalistyczny
socialist (n) /səʃjəlɪst/ socjalista
state (n) /steɪt/ państwo
term (n) /tɜ:m/ kadencja
the people (n) /ðə 'pi:pəl/ naród, lud
United States Congress (n) /ju:naɪtəd steɪts 'kɒŋɡres/ Kongres Stanów Zjednoczonych

CZASOWNIKI

demonstrate (v) /'demənstreɪt/ manifestować
elect (v) /ɪ'lekt/ wybierać
emigrate (v) /emɪ'greɪt/ emigrować
immigrate (v) /'ɪmɪgreɪt/ imigrować
represent (v) /reprɪzənt/ reprezentować
rule/govern (v) /ru:l, 'gʌvən/ rządzić
support (v) /sə'pɔ:t/ popierać

ZWROTY

adopt the constitution przyjąć konstytucję
become a citizen zostać obywatelem
border with graniczyć z
form a government/cabinet utworzyć rząd
gain/win independence uzyskać niepodległość
gain/win support zdobyć poparcie
hold an election zorganizować wybory
join a political party wstąpić do partii politycznej
vote for głosować na
Your Majesty Wasza Królewska Mość

MP3-239 ORGANIZACJE SPOŁECZNE I MIĘDZYNARODOWE

Amnesty International (n) /'æmnesti ɪntə'næʃnəl/ Amnesty International (organizacja działająca na rzecz praw człowieka)
European Union/EU (n) /jʊərə'pi:ən 'ju:niən, i: 'ju:/ Unia Europejska
International Monetary Fund/IMF (n) /ɪntə'næʃnəl 'mʌnɪtri fʌnd, ai em 'ef/ Międzynarodowy Fundusz Walutowy
non-governmental organisation/NGO (n) /,nɒn ,gʌvən'məntəl ɔ:ɡənə'zeɪʃn, en dʒi: 'əʊ/ organizacja pozarządowa
North Atlantic Treaty Organisation/NATO (n) /nɔ:θ ə'tlæntɪk 'tri:ti ɔ:ɡənə'zeɪʃn, 'neɪtəʊ/ Pakt Północnoatlantycki, NATO
United Nations/UN (n) /ju:naɪtəd 'neɪʃnz, ju: 'en/ Organizacja Narodów Zjednoczonych, ONZ
World Health Organisation/WHO (n) /wɜ:ld 'helθ ɔ:ɡənə'zeɪʃn, dʌblju: eɪf 'əʊ/ Światowa Organizacja Zdrowia, WHO

MP3-240 GOSPODARKA

budget (n) /'bʌdʒɪt/ budżet
coin (n) /kɔɪn/ moneta

commerce (n) /'kɒmɜːs/ handel
 credit (n) /'kredit/ kredyt
 credit card (n) /'kredit kɑːd/ karta kredytowa
 currency (n) /'kʌrənsi/ waluta
 common ~ /'kɒmən 'kʌrənsi/ wspólna waluta
 economics (n) /i:kə'nɒmiks/ ekonomia
 economy (n) /i:kənəmi/ gospodarka
 free-market ~ /friː mɑːkɪt i'kɒnəmi/ gospodarka wolnorynkowa
 finance (n) /'faɪnəns/ finanse
 financial (adj) /faɪ'nænʃl/ finansowy
 fund (n) /fʌnd/ fundusz
 gross domestic product/GDP (n) /grɒs də'mestɪk 'prɒdʌkt, dʒiː diː 'piː/ produkt krajowy brutto, PKB
 income (n) /'ɪŋkʌm/ dochód
 industry (n) /'ɪndəstri/ przemysł
 inflation (n) /ɪn'fleɪʃn/ inflacja
 rate of ~ /reit əv 'ɪn'fleɪʃn/ stopa inflacji
 international trade (n) /ɪntə'næʃənəl treɪd/ handel międzynarodowy
 investment (n) /ɪn'vestmənt/ inwestycja
 market (n) /'mɑːkɪt/ rynek
 black ~ /blæk 'mɑːkɪt/ czarny rynek
 free ~ /friː 'mɑːkɪt/ wolny rynek
 note (n) /nəʊt/ banknot
 small business (n) /smɔːl 'bɪznəs/ drobne przedsiębiorstwo
 tax (n) /tæks/ podatek
 trade union (n) /treɪd 'juːniən/ związek zawodowy

CZASOWNIKI

invest (v) /ɪn'vest/ inwestować

ZWROTY

go down spadać
 grow by (four) per cent urosnąć o (cztery) procent
 provide new jobs tworzyć nowe miejsca pracy
 reduce taxes obniżyć podatki

MP3-241 KONFLIKTY WEWNĘTRZNE I MIĘDZYNARODOWE

civilian (n) /sə'vɪliən/ cywil
 conflict (n) /'kɒnflikt/ konflikt
 machine gun (n) /məʃiːn ɡʌn/ karabin maszynowy
 peace conference (n) /piːs 'kɒnfərəns/ konferencja pokojowa
 poison gas (n) /'pɔɪzn ɡæs/ gaz trujący
 shell-shock (n) /'ʃel ʃɒk/ wstrząs psychiczny wywołany przez ostrzał artyleryjski
 soldier (n) /'sɔʊldɪə/ żołnierz
 tank (n) /tæŋk/ czołg
 troops (n) /truːps/ wojsko
 weapon (n) /'wepən/ broń
 world peace (n) /wɜːld 'piːs/ pokój na świecie
 world war (n) /wɜːld 'wɔː/ wojna światowa

CZASOWNIKI

invade (v) /ɪn'veɪd/ najeżdżać

ZWROTY

break out wybuchnąć (o wojnie)
 declare war on sb wypowiedzieć komuś wojnę

MP3-242 POLITYKA SPOŁECZNA

aid (n) /eɪd/ pomoc
 charity (n) /'tʃærəti/ organizacja charytatywna
 corruption (n) /kə'rʌpʃn/ korupcja
 disability (n) /dɪsə'bɪləti/ niepełnosprawność

discrimination (n) /dɪskrɪmɪ'neɪʃn/ dyskryminacja
 drug abuse (n) /drʌɡ ə'bjuːs/ narkomania
 equal (adj) /'iːkwəl/ równy
 unequal (adj) /ʌn'iːkwəl/ nierówny
 equality (n) /'iːkwələti/ równouprawnienie
 government programme (n) /'ɡʌvənmənt 'prəʊɡræm/ program rządowy
 homeless (adj) /'həʊmləs/ bezdomny
 homelessness (n) /'həʊmləsnes/ bezdomność
 orphanage (n) /'ɔːfənɪdʒ/ sierociniec
 poverty (n) /'pɒvəti/ bieda
 racism (n) /'reɪsɪzəm/ rasizm
 religion (n) /rɪ'lɪdʒən/ religia
 social issues (n) /səʊʃəl 'ɪʃuːz/ kwestie społeczne
 unemployment (n) /ʌnɪ'm'plɔɪmənt/ bezrobocie
 voluntary work (n) /'vɒləntəri wɜːk/ wolontariat
 volunteer (n) /'vɒləntɪə/ wolontariusz

MP3-243 PRZESTĘPCZOŚĆ

alibi (n) /'ælibaɪ/ alibi
 anti-social behaviour (n) /æntɪ'səʊʃəl bɪ'heɪvə/ postawa aspołeczna
 arson (n) /'ɑːsn/ podpalenie
 arsonist (n) /'ɑːsənɪst/ podpalacz
 assault (n) /ə'sɔːlt/ napaść
 blackmail (n) /'blækmeɪl/ szantaż
 blackmailer (n) /'blækmeɪlə/ szantażysta
 burglar (n) /'bɜːglə/ włamywacz
 burglary (n) /'bɜːgləri/ kradzież z włamaniem
 child pornography (n) /tʃaɪld pɔː'nɒɡrəfi/ pornografia dziecięca
 crime (n) /kraɪm/ przestępstwo, przestępczość
 ~ scene /kraɪm 'siːn/ miejsce popełnienia przestępstwa
 criminal (n) /'krɪmɪnəl/ przestępca
 drug dealer (n) /'drʌɡ diːlə/ handlarz narkotyków
 drug dealing/trafficking (n) /'drʌɡ diːlɪŋ, 'træfɪkɪŋ/ handel narkotykami
 evidence (n) /'eɪvɪdəns/ dowody
 fearless (adj) /'fiələs/ nieustraszony
 fingerprint (n) /'fɪŋɡəprɪnt/ odcisk palca
 fraud (n) /frɔːd/ oszustwo
 getaway car (n) /'getəweɪ kɑː/ samochód używany do ucieczki z miejsca przestępstwa
 hacker (n) /'hækə/ haker
 hacking (n) /'hækɪŋ/ hakerstwo
 heartless (adj) /'hɑːtləs/ okrutny
 hoax call (n) /'həʊks kɔːl/ fałszywy telefon
 hostage (n) /'hɒstɪdʒ/ zakładnik
 investigation (n) /ɪn'vestɪ'ɡeɪʃn/ śledztwo, dochodzenie
 jaywalking (n) /dʒeɪwɔːkɪŋ/ przechodzenie przez ulicę w niedozwolonym miejscu
 kidnapper (n) /'kɪdnæpə/ porywacz
 kidnapping (n) /'kɪdnæpɪŋ/ porwanie
 littering (n) /'lɪtərɪŋ/ zaśmiecanie
 mugger (n) /'mʌɡə/ bandyta uliczny
 mugging (n) /'mʌɡɪŋ/ rozbój

murder (n) /'mɜːdə/ morderstwo
 murderer (n) /'mɜːdələ/ morderca
 offence (n) /ə'fens/ przestępstwo, wykroczenie
 pickpocket (n) /'pɪkpɒkɪt/ kieszonkowiec
 pickpocketing (n) /'pɪkpɒkɪtɪŋ/ kradzież kieszonkowa
 piracy (n) /'paɪəri/ piractwo
 private detective (n) /praɪvət dɪ'tektɪv/ prywatny detektyw
 ransom (n) /'rænsəm/ okup
 rape (n) /reɪp/ gwałt
 rapist (n) /'reɪpɪst/ gwałcieciel
 robber (n) /'rɒbə/ rabuś
 robbery (n) /'rɒbəri/ napad rabunkowy
 armed ~ /ɑːmɪd 'rɒbəri/ napad rabunkowy z użyciem broni
 security camera (n) /sɪ'kjʊərəti 'kæməərə/ kamera nadzorująca
 shoplifter (n) /'ʃɒplɪftə/ złodziej sklepowy
 shoplifting (n) /'ʃɒplɪftɪŋ/ kradzież sklepowa
 smuggler (n) /'smʌɡlə/ przemytnik
 smuggling (n) /'smʌɡlɪŋ/ przemyt
 speeding (n) /'spiːdɪŋ/ przekroczenie prędkości przez kierowcę
 terrorism (n) /'terərɪzəm/ terroryzm
 theft (n) /θeft/ kradzież
 thief (n) /θiːf/ złodziej
 undercover (adj) /ʌndə'kʌvə/ tajny (np. agent)
 vandal (n) /'vændl/ wandal
 vandalism (n) /'vændəlɪzəm/ wandalizm
 violence (n) /'vaɪələns/ przemoc
 weapon (n) /'wepən/ broń

CZASOWNIKI

arrest (v) /ə'rest/ aresztować
 assault (v) /ə'sɔːlt/ napaść
 attack (v) /ə'tæk/ atakować
 attempt (v) /ə'tempt/ próbować, usiłować
 blackmail (v) /'blækmeɪl/ szantażować
 burgle (v) /'bɜːgl/ włamać się i okraść
 capture (v) /'kæptʃə/ schwytać
 cheat (v) /tʃiːt/ oszukiwać
 investigate (v) /ɪn'vestɪɡeɪt/ prowadzić dochodzenie
 kidnap (v) /'kɪdnæp/ porwać
 kill (v) /kɪl/ zabić
 mug (v) /mʌɡ/ napaść (na ulicy)
 murder (v) /'mɜːdə/ zamordować
 rape (v) /reɪp/ zgwałcić
 rob (v) /rɒb/ obrabować
 shoot (v) /ʃuːt/ strzelać, zastrzelić
 shoplift (v) /'ʃɒplɪft/ kraść w sklepie
 smuggle (v) /'smʌɡl/ przemycać
 steal (v) /stiːl/ kraść

ZWROTY

be identified zostać zidentyfikowanym
 blow up wysadzić w powietrze
 break into włamać się do
 break out (of prison) uciec (z więzienia)
 break the law złamać prawo
 commit a crime popełnić przestępstwo
 get away with sth uniknąć kary za coś
 have a criminal record być notowanym (przez policję)
 hold up sth napadać (np. na bank)
 make off uciekać
 pick sb's pocket kraść z kieszeni
 plant a bomb podłożyć bombę
 set fire to sth podpalić coś
 solve a mystery rozwiązać zagadkę

take sb hostage wziąć kogoś jako zakładnika

MP3-244 WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

arrest (n) /ə'rest/ aresztowanie
 ban (n) /bæn/ zakaz
 stadium ~ /'steɪdiəm bæn/ zakaz stadionowy
 community service (n) /kə'mj:nəti 'sɜːvɪs/ prace społeczne
 court/court of law (n) /kɔːt, kɔːt əv 'lɔː/ sąd
 death penalty/capital punishment (n) /'deθ 'penlti, 'kæptɪəl 'pʌnɪʃmənt/ kara śmierci
 defence (n) /dɪ'fens/ obrona
 defendant (n) /dɪ'fendənt/ oskarżony
 fairness (n) /'feənəs/ sprawiedliwość
 fine (n) /faɪn/ mandat, grzywna
 guilty (adj) /'ɡɪlti/ winny
 imprisonment (n) /ɪm'prɪznmənt/ kara pozbawienia wolności
 life ~ /laɪf ɪm'prɪznmənt/ dożywocie (five years') ~ /faɪv jɪəz ɪm'prɪznmənt/ (pięć lat) pozbawienia wolności
 innocent (adj) /ɪ'nɒsnt/ niewinny
 judge (n) /dʒʌdʒ/ sędzia
 jury (n) /'dʒʊəri/ ława przysięgłych
 justice (n) /'dʒʌstɪs/ sprawiedliwość
 law (n) /lɔː/ prawo
 lawyer (n) /'lɔːjə/ prawnik
 defence ~ /dɪ'fens 'lɔːjə/ adwokat obrony
 penalty (n) /'penlti/ kara
 police officer (n) /pə'liːs 'ɒfɪsə/ policjant
 prison/jail (n) /'prɪzn, dʒeɪl/ więzienie
 prosecution (n) /prə'sɪkjuːʃn/ oskarżenie
 prosecutor (n) /prə'sɪkjʊətə/ prokurator
 punishment (n) /'pʌnɪʃmənt/ kara
 sentence (n) /sentəns/ wyrok
 prison ~ /'prɪzn 'sentəns/ kara pozbawienia wolności
 suspended ~ /sə'spændɪd 'sentəns/ wyrok w zawieszeniu
 severe (adj) /sɪ'veə/ surowa (kara)
 suspect (n) /sʌ'spekt/ podejrany
 trial (n) /'traɪəl/ rozprawa, proces
 verdict (n) /'vɜːdɪkt/ werdykt
 victim (n) /'vɪktɪm/ ofiara
 witness (n) /'wɪtnɪs/ świadek

CZASOWNIKI

deny (v) /dɪ'naɪ/ zaprzeczać
 punish (v) /'pʌnɪʃ/ karać
 testify (v) /'testɪfaɪ/ zeznawać

ZWROTY

accuse sb of sth oskarżyć kogoś o coś
 announce the verdict ogłosić werdykt
 be under arrest być aresztowanym
 drop charges wycofać oskarżenie
 go on trial stanąć przed sądem
 have the right to remain silent mieć prawo zachować milczenie
 in cold blood z zimną krwią
 lock sb up zamykać kogoś w areszcie/więzieniu
 on suspicion of murder pod zarzutem morderstwa
 reach a verdict uzgodnić werdykt
 release from prison zwolnić z więzienia
 sentence to skazać na
 serve a sentence odsiadywać wyrok
 suspect sb of sth podejrzewać kogoś o coś
 Your Honour Wysoki Sądzie